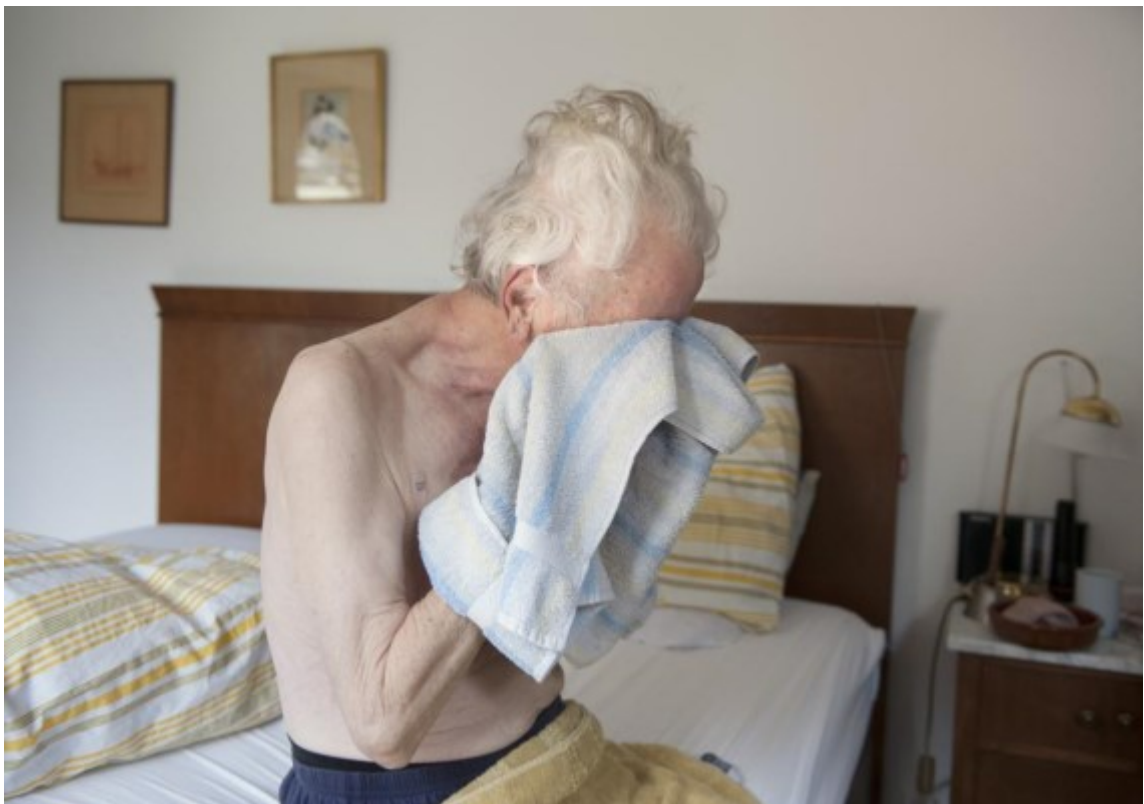

Vroeger was doodgaan gratis

26 AUGUSTUS 2016 OM 03:05 UUR | Luk Van Gorp

In de zorgcultuur is een radicale omslag nodig, schrijft **Luk Van Gorp**. Helaas zal dat niet mogelijk zijn zonder de budgetten te verhogen.

'Kwaliteit van leven is een subjectieve ervaring van de bewoner en zijn omgeving.' Sabine Joosten/hh

Wie? Voorzitter Christelijke Mutualiteit. Hij was tot 2015 voorzitter van het Wit-Gele Kruis en departementshoofd Gezondheidszorg (Katholieke Hogeschool Limburg).

Wat? In plaats van alsmaar meer acute zorg moeten we investeren in chronische
r zorg.

Vijftien jaar geleden schreef ik een boek. Het ging over de kwaliteit van het leven bij ouderen. Aanvankelijk waren er zeven hoofdstukken voorzien. Het laatste droeg de titel: 'Wat als er geen kwaliteit meer is?' Dat laatste hoofdstuk werd nooit gepubliceerd omdat het onderwerp in die tijd te controversieel was.

Vandaag zie ik uitgerekend dat onderwerp verschijnen in artikels over ouderenzorg in deze krant. Was mijn standpunt toen te controversieel, dan is het nu brandend actueel.

Kwaliteit van leven kun je niet zomaar objectiveren. Doe je dat wel, dan spreek je niet over kwaliteit van leven, maar over kwaliteit van bestaan, bepaald door iemand van buitenaf. Kwaliteit van leven gaat niet over ziek of gezond zijn. Het gaat over de tevredenheid met het leven als geheel. Daarbij vertrek je vanuit een integrale mensvisie. Je kan zelfs een aantal indicatoren beschrijven die hiertoe bijdragen: respectvolle relaties, sociale contacten, autonomie of aandacht voor levensvragen. Kwaliteit van leven is een subjectieve ervaring van de bewoner en zijn omgeving.

Palliatieve cultuur

Vlaanderen telt tal van woon-zorgcentra die schitterend werk leveren. Onze verzorgingsstaat heeft het mogelijk gemaakt dat mensen zowel in de residentiële zorg als in de thuiszorg op een humane manier verzorgd worden. Tienduizenden professionals, vrijwilligers, familieleden en mantelzorgers geven elke dag het beste van zichzelf.

De medische wetenschap gaat er met rasse schreden op vooruit. Artsen stellen alles in het werk om levens te redden en levens te verlengen. Maar die medaille heeft een keerzijde. Vroeger was doodgaan gratis. Vandaag kosten al die mogelijk onnodige behandelingen geld, veel geld. Maar zijn ze dat geld altijd waard? Steeds vaker brengen wij mensen in een toestand waarin ze geen kwaliteit van leven meer ervaren. Ze geven dat ook te kennen. Ze vragen zelfs euthanasie omdat die kwaliteit er niet meer is.

Dat is niet langer houdbaar. We moeten terug naar een 'palliatieve cultuur' die uitgaat van het natuurlijke stervensproces van mensen. Er komt nu eenmaal een punt waarop we afscheid moeten nemen van het leven. Vroegtijdige zorgplanning

kan helpen, maar je kunt niet alles verpakken in afspraken en plannings, simpelweg omdat het levenseinde niet altijd te plannen is. In die laatste fase van het leven is het vooral belangrijk dat zowel professionals als mantelzorgers inzetten op 'zijn' en veel minder op 'doen'.

Dat vraagt een fundamentele omslag van denken. Waar de middelen vandaag vooral naar acute zorg gaan, moeten we morgen radicaal durven te investeren in de chronische zorg. Zonder twijfel zullen daar ook extra middelen voor nodig zijn. Niet alleen om extra te investeren in woon-zorgcentra, maar ook in palliatieve zorg, mantelzorgers en vrijwilligers.

Te veel managerscultuur

Van opleiding ben ik zelf verpleegkundige. Ik heb in woon-zorgcentra gewerkt. Ik nodig iedereen uit om de vele rusthuizen te bezoeken die vandaag schitterend werk leveren. Maar ik heb ook aan den lijve ondervonden dat het nodig is om onze zorgcultuur te veranderen, dat we onze zorg anders moeten organiseren. De evolutie naar een meer menselijke zorg is een opdracht van velen: beleidsmakers, woon-zorgcentra, ziekenhuizen, zorgverstrekkers, mantelzorgers, vrijwilligers en diverse middenveldorganisaties.

Sommige 'managers' van woon-zorgcentra denken vandaag te veel aan de cijfers. Zij moeten mee in het bad. Niet in een bad van cijfers en protocollen, maar wel in een bad van 'zijn'.

Als je weet dat honderd procent van je bewoners zal sterven, wat houdt je dan tegen om anders te werk te gaan? Zorg die niet inzet op kwaliteit van leven, is zinloze zorg.